

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Ijs en sneeuw: vogels zetten zich schrap

---

[1]

12 februari 2021

Ijs en sneeuw: vogels zetten zich schrap

De koudegolf die Nederland in zijn greep houdt, bezorgt vogels een spannende tijd. Sommige verplaatsen zich koortsachtig, op zoek naar open plekken zonder sneeuw. Voor andere soorten is dat geen optie. Vogels die hun voedsel van de bodem of vanonder het water halen hebben een zware week. Vogeltellingen laten die plotse veranderingen goed zien. Al zal de schade pas in het voorjaar echt duidelijk worden.

Afgelopen weekend viel met een stevige oostenwind de vorst Nederland binnen. Vlagen van sneeuw tot soms enkele tientallen centimeters dik bedekten in de loop van zondag het hele land en het kwik daalt deze dagen ver beneden nul.

Wegtrek naar het zuiden

Zondag zagen vogelaars op trektelposten al behoorlijke verplaatsingen van vogels die bij sneeuwval meteen reageren en naar het zuiden uitwijken, zoals [Kieviten en Veldleeuweriken](#) [2]. De getelde aantallen zijn maar een fractie van de werkelijke aantallen vogels die koortsachtig zuidwaarts trokken. Want de sneeuw en wind beperkten het zicht van de tellers heel sterk. De flinke uittocht

werd onder meer op de [radarbeelden van vliegbasis Woensdrecht](#) [3] gezien. Nog steeds zijn de massale verplaatsingen goed merkbaar: flinke groepen van grasetende watervogels zoals de Smient (concentratie van 100.000 bij Reeuwijkse Plassen tijdens een [watervogeltelling](#) [4]!) en de Kleine Zwaan zijn in beweging. Op voederplekken in tuinen komen groepen vinkachtigen af op het uitgestrooide zaad. Zo worden [bij tuintellingen in één op de vijf tuinen Kepen](#) [5] gezien. Die trekken uit de bossen, waar beukenootjes deze winter schaars zijn, naar beschutting en makkelijk vindbaar voedsel.

De Waddenzee is niet helemaal dichtgevroren en slikfoerageerders als Bergeend en Scholekster kunnen er nog redelijk uit de voeten, zoals hier in de Mokbaai van Texel. Foto: Bruno Ens

Open water

Vogels die zich normaal goed verborgen weten te houden, worden met dit koude weer sneller gezien. Dat komt niet alleen omdat ze minder goed gecamoufleerd zijn in de sneeuw, maar ook omdat ze andere plekken opzoeken. Kwelslootjes zijn dezer dagen een van de weinige plekken waar het water nog niet bevroren is en bieden soelaas aan vogels die afhankelijk zijn van ondiep water, zoals Wintertalingen en Witgatjes. Grote Zilverreigers zijn ook aan het verzamelen geslagen bij open wateren. Zo werd in de Krimpenerwaard een groep van wel 47 exemplaren bij één sloot aangetroffen en zijn er enkele honderden in de Biesbosch samengeschoold. Bij wakken in het ijs zie je nu ineens interessante combinaties van soorten.

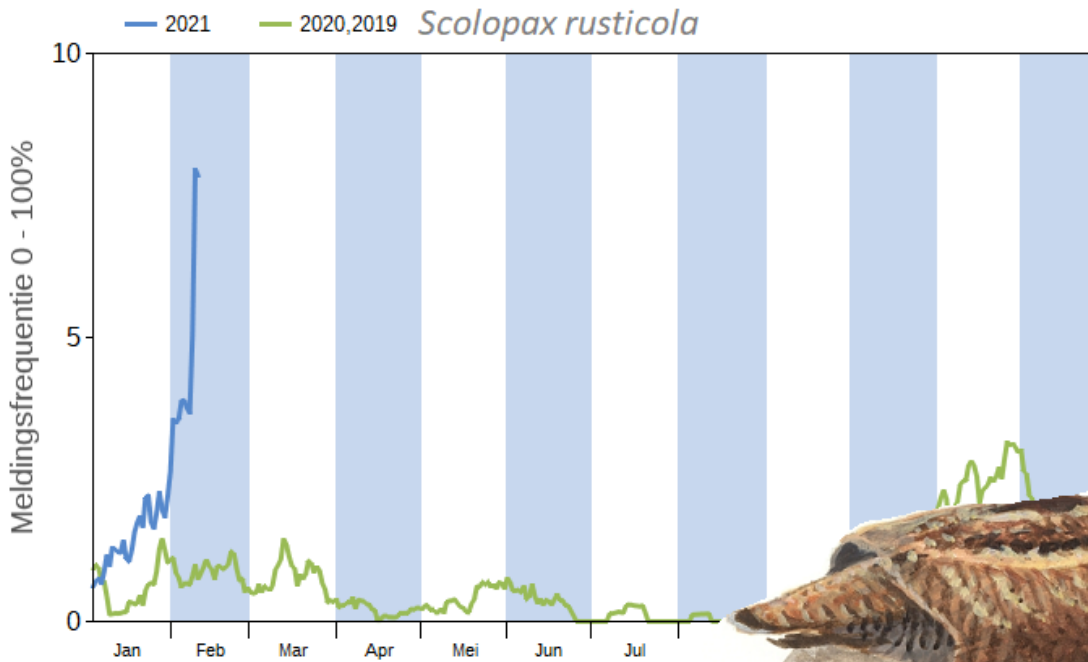
Wintertaling in een klein open stukje water. Foto: Albert de Jong

Snippen op drift

Daarnaast duiken er vogels op in stedelijke gebieden die normaal alleen in het bos of open veld worden waargenomen. Er zijn de afgelopen dagen uitzonderlijk veel meldingen gedaan van Houtsnippen in de tuin. Ook laten [lijsten op LiveAtlas](#) ^[6] zien dat er meer Bokjes, Watersnippen en Wintertalingen worden waargenomen op vaak ongebruikelijke plekken. Deze actuele vogeltellingen laten meteen zien dat zulke op drift geraakte vogels meer dan anders gezien worden. Ze geven informatie over het effect van het weer.

Houtsnip

ill: Elwin van der Kolk

[LiveAtlas.nl](#) - (Sovon)

[7]

Percentage Houtsnippen per compleet ingevulde vogellijst op [LiveAtlas.nl](#)

Vorsteffect

In december werden er tijdens de PTT-tellingen [een recordaantal Ijsvogels geteld](#). [8] Maar door dit uitzonderlijke winterweer zullen er veel dood gaan. In tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden, houdt deze viseter namelijk helemaal niet van lage temperaturen. Dichtgevroren slootjes betekenen dat kleine visjes onbereikbaar worden. [Begin maart 2018 zorgden twee weken met felle kou](#) [9] nog voor een halvering van de populatie en we verwachten nu minimaal zo'n terugval. Ook de Winterkoning staat er, ondanks zijn naam, bekend om gevoelig te zijn voor extreme kou. Een koude winter zorgt vaak direct voor een stevige dip in de aantallen bij deze soort. Ook bij wat schaarsere zangvogels die bij ons overwinteren en insecten eten is de vraag wat er van ze overblijft. Denk aan Tijftjaffen en Roodborsttapuiten.

Dat vorsteffect zullen we mogelijk later in het jaar pas opmerken. Dit zijn dus interessante soorten om in de gaten te houden [tijdens broedvogeltellingen](#) [10] in het komende voorjaar.

Lijsters profiteerden hier van de open plekken die Houtduiven hadden gemaakt tijdens hun zoektocht naar eikels. Foto: Jan Schoppers

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/actueel/vogels-zetten-zich-schrap>

Links

- [1] <https://www.sovon.nl/nl/actueel/vogels-zetten-zich-schrap>
- [2] <https://www.trektellen.nl/home/remarkable/20210207/undefined?order=>
- [3] <https://twitter.com/hvangasteren/status/1358377046951530496>
- [4] <https://www.sovon.nl/watervogels>
- [5] <https://www.tuintelling.nl/data/result/soort/268/0/0/1/1>
- [6] <http://www.liveatlas.nl>
- [7] <https://www.liveatlas.nl/liveatlas/result/index/5290/2021>
- [8] <https://www.nu.nl/dieren/6112997/ijsvogels-beleven-beste-seizoen-in-40-jaar-tijd-door-relatief-zachte-winters.html>
- [9] https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/sovon-nieuws_2019-2_p8-9_kou-2018-halvering-ijsvogel_boele-jnienhuis.pdf
- [10] <https://www.sovon.nl/bmp>